2.8. İsraf

İsraf, gerçek ve meşru olanın dışına çıkmak, herhangi bir işte normal olan sınırı aşmak, aşırıya kaçmak anlamında kullanılmaktadır. İsraf, ihtiyaçtan fazla tüketmek, gereksiz yere harcama yapmak, savurganlık yapmak gibi anlamlara da gelmektedir.

Dinimiz bizden her konuda dengeli olmamızı istemektedir. Bu nedenle başta yeme-içme, giyim-kuşam, araba, ev ve eşya gibi maddi ihtiyaçlar olmak üzere her türlü rızıktan yararlanırken aşırılıktan kaçınmayı emretmektedir.[99] Ayet-i kerimelerde israf, "haddi (sınırı) ve ölçüyü aşmak" anlamında da kullanılmaktadır. Bu aynı zamanda inkârcıların bir özelliğidir.[100] Çünkü onlar Allah'tan (c.c) gelen, helal ve haram ölçülerini tanımazlar. O ölçüleri işlerine geldiği gibi değiştirmeye kalkışırlar. Davranışlarında normal sınırı gözetmezler ve konulan ölçünün ötesine geçerler, aşırıya giderler.

Ellerindeki malı, serveti, imkânları veya parayı gereksiz yere harcayanlar da bir çeşit sınırı aşanlar, aşırı gidip dengeyi bozanlardır. Allah Teâlâ (c.c), her türlü aşırılığı yermekte, müsrifleri sevmediğini: **"Ey Âdemoğulları! Her mescitte ziynetinizi takının (güzel ve temiz giyinin). Yiyin için fakat israf etmeyin. Çünkü o, israf edenleri sevmez."**[101] ayeti ile bildirmiştir.

Savurganlık, israfın diğer adıdır. Allah (c.c), dünya nimetlerini insanlar ve diğer canlılar için var etmiştir. İnsanın Allah'ın (c.c) lütfettiği nimetleri kullanması, güzel giyinmesi, güzel yaşaması israf etmemek koşuluyla helaldir. Allah Teâlâ, nimetlerini kullarında görmeyi

"..Allah israf edenleri sevmez."
(A'raf suresi, 31.ayet.)

97. *Ebu Davud, Edeb, 6; Tirmizî, Birr, 41.*
98. *Buhârî, Edeb, 83; Müslim, Zühd, 63; Ebu Davud, Edeb, 34.*
99. *bk. Enam suresi, 141. ayet.*
100. *bk. Şuarâ suresi, 149-152. ayetler.*
101. *Â'râf suresi, 31. ayet.*

BİLGİ KUTUSU

İsrafın Başlıca Sebepleri

HATIRLAYALIM

Alışverişe çıkmadan önce ihtiyaç listesi yapmak, gereksiz harcamanın önüne geçer, israfı önler.

sever. Bu nedenle Peygamberimiz (s.a.v): *"Yiyiniz, içiniz, sadaka veriniz ve giyininiz. Ancak kibirlenmeyin ve israf etmeyin. Şüphesiz Allah Teâlâ, nimetinin eserini (görüntüsünü) kulunun üzerinde görmek ister."*[102] buyurmaktadır. Ancak kişinin nimeti vereni bilip şükretmesi ve onları kullanırken ölçüyü kaçırıp savurgan olmaması gerekir.

İnsana emanet olarak verilen malı saçıp savurmak, gerekli yerlere harcamamak toplumdaki ekonomik dengeyi bozar, insanlar arasındaki kıskançlığı artırır, kin ve düşmanlığa sebep olur. Bu nedenle her türlü haddi (sınırı) aşmak, insanın ve onun içinde yaşadığı toplumun dengesini bozar ve onları huzursuzluğa götürür. İster harcamalarda aşırılık olsun, isterse davranışlarda olsun sonuç aynıdır.

İsraf, hırs, kanaatsizlik ve zillet gibi kötü duygu ve düşüncelerin kaynağıdır. Çünkü israf eden kişi, sürekli daha fazlasını ister. Elindekilere şükretmeyi bilmez, daima şikayet eder durur. Helal rızkını az bulur, gayr-ı meşrû olup olmadığına aldırmadan daha çok kazanıp harcama derdine düşer.

İsraf konusu ele alınırken dikkat etmemiz gereken bir husus da malımızı "ne kadar" değil, "nereye" harcadığımızdır. Çünkü İslam âlimlerine göre, bir insan bütün malını-mülkünü Allah (c.c) yolunda infak etse de savurganlık yapmış sayılmaz; fakat gayr-ı meşrû bir iş için sadece birkaç kuruş bile harcasa "israf" etmiş olur.

İslam, insandan hayatın her alanında dengeli olmasını istemektedir. İslam ümmeti, orta yolu izleyen, dengeli ve hayır yolları üzerinde olan bir ümmettir. Bu ümmetin mal konusundaki tutumu da dengeli ve ölçülü olmalıdır. Kur'an-ı Kerim, işte bu orta yola ve sırat-ı müstakime işaret eder. Hem aşırı harcamayı, hem de cimriliği hoş görmez. Müslümanlar'a, **"Eli sıkı olma, büsbütün eli açık da olma. Sonra kınanır ve çaresiz kalırsın."**[103] ayeti ile uyarıda bulunur.

İsrafı sadece yiyecek-içecek, mal-mülk gibi maddi unsurlarla alâkalı olarak düşünülmemelidir. Giyim-kuşamda, içinde oturulan evde ve kullanılan eşyalarda olduğu gibi, zaman ve sağlık gibi nimetlerde de israf söz konusudur. Bir insanın abdest alırken, suyu gereğinden fazla açması nasıl israfsa, sağlığını tehlikeye atması, zamanını doğru ve verimli kullanmaması da israf kapsamındadır.

102. Buhârî, Libas, 1; İbn Mâce, Libas, 23.
103. İsrâ suresi, 29. ayet.

İnsan, elindeki nimetin veya elde ettiği fırsatların kendisi için bir sınav aracı olduğunu bilmelidir. Kendisinin çok da önemsemediği nimetlere çok sayıda insanın sahip olamadığını, dünyada milyonlarca insanın açlık, susuzluk ve yoksulluk içinde kıvrandığını unutmamalıdır. Allah Teâlâ'nın emanet olarak verdiği nimetlerde yoksulların hakkı olduğu bilinciyle hareket etmeli, israftan kaçınıp infaka yönelmelidir.

